

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.09.2015, sp. zn. 7 Tdo 1166/2015, ECLI:CZ:NS:2015:7.TDO.1166.2015.1

Číslo: 5/2017

Právní věta: Jestliže se pachatel po obdržení daru ocitl v postavení osoby, která hodlá dovést do České republiky exemplář exotického zvířete (byť neživého, preparovaného), pak z titulu dovozce měl povinnost seznámit se s příslušnou právní úpravou týkající se dovozu takové věci. Závěr, že skutek není trestným činem, nelze v tomto případě odůvodnit právním omylem pachatele ve smyslu § 19 odst. 1 tr. zákoníku, protože i kdyby jednal v omylu, mohl se ho vyvarovat (§ 19 odst. 2 tr. zákoníku).

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 30.09.2015

Spisová značka: 7 Tdo 1166/2015

Číslo rozhodnutí: 5

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Neoprávněné nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami úmyslné, Omyl právní

Předpisy: § 19 tr. zákoníku
§ 299 odst. 2 tr. zákoníku

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud rozhodl o dovolání podaném nejvyšším státním zástupcem v neprospěch obviněné K. M. proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 15. 6. 2015, sp. zn. 44 To 267/2015, v trestní věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 6 pod sp. zn. 2 T 92/2014, tak, že podle § 265k odst. 1 tr. ř. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 15. 6. 2015, sp. zn. 44 To 267/2015, zrušil. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil také další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Městskému soudu v Praze přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 15. 4. 2015, sp. zn. 2 T 92/2014, byla obviněná K. M. uznána vinnou přečinem neoprávněného nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami podle § 299 odst. 2 tr. zákoníku s tím, že podle § 46 odst. 1 tr. zákoníku bylo upuštěno od potrestání.

2. Jako přečin posoudil Obvodní soud pro Prahu 6 skutek, který podle jeho zjištění spočíval v tom, že obviněná dne 2. 3. 2014 v P. na Letišť V. H. dovezla leteckou linkou na trase J. - A. - P. ve svém cestovním zavazadle jeden kus neživého preparovaného exempláře karety obrovské (*Chelonia Midas*), ačkoli jí nebylo uděleno povolení k vývozu tohoto exempláře ani povolení k dovozu v souladu s čl. III odst. 2, 3 Úmluvy o mezinárodním obchodu ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (CITES) a s čl. 4 odst. 1 písm. b) nařízení Rady (ES) č. 338/97 o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi, jelikož se jedná o druh, který je zařazen do přílohy I Úmluvy CITES a do přílohy A nařízení Komise EU č. 750/2013, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 338/97.

3. Z podnětu odvolání obviněné Městský soud v Praze rozhodl rozsudkem ze dne 15. 6. 2015, sp. zn. 44 To 267/2015, tak, že podle § 258 odst. 1 písm. b), d) tr. ř. zrušil rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 6 a podle § 259 odst. 3 písm. a) tr. ř. zprostil obviněnou návrhu na potrestání z důvodu uvedeného v § 226 písm. b) tr. ř. Městský soud v Praze opřel své rozhodnutí o závěr, že obviněná jednala v právním omylu podle § 19 odst. 1 tr. zákoníku.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

4. Nejvyšší státní zástupce podal v zákonné lhůtě v neprospěch obviněné dovolání proti rozsudku Městského soudu v Praze. Tento rozsudek napadl v celém rozsahu. Odkázal na důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Připomněl, že v této věci Nejvyšší soud rozhodl usnesením ze dne 18. 3. 2015, sp. zn. [7 Tdo 207/2015](#), v němž vyslovil závazný právní názor, že posuzovaným skutkem byly naplněny všechny formální znaky přečinu neoprávněného nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami podle § 299 odst. 2 tr. zákoníku a že není důvod posoudit skutek jako pouhý přestupek s ohledem na ustanovení § 12 odst. 2 tr. zákoníku. Nejvyšší státní zástupce namítl, že pokud Městský soud v Praze dospěl bez jakékoli změny skutkových zjištění k závěru, že skutek není trestným činem, pak nerespektoval závazný právní názor Nejvyššího soudu. Dále nejvyšší státní zástupce vytkl nesprávnost úsudku Městského soudu v Praze ohledně právního omylu obviněné, poukázal na to, že nešlo o omluvitelný právní omyl, neboť obviněná mohla protiprávnost činu rozpoznat bez zřejmých obtíží, a uzavřel, že obviněná jednala minimálně v nepřímém úmyslu podle § 15 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku. Za tohoto stavu nejvyšší státní zástupce prezentoval názor, že skutek byl přečinem, jímž obviněnou uznal vinnou Obvodní soud pro Prahu 6, a proto navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek Městského soudu v Praze, aby zrušil také další obsahově navazující rozhodnutí a aby přikázal Městskému soudu v Praze věc v potřebném rozsahu znovu projednat a rozhodnout.

5. Obviněná ve vyjádření, které učinila prostřednictvím obhájce, označila rozhodnutí Městského soudu v Praze za správné. Ztotožnila se s Městským soudem v Praze v tom, že jednala v právním omylu, a zdůraznila, že šlo o omluvitelný omyl, který vylučuje zavinění. Proto navrhla, aby Nejvyšší soud dovolání odmítl jako zjevně neopodstatněné, popř. zamítl jako nedůvodné.

III.

Přípustnost dovolání

6. Nejvyšší soud jako soud dovolací zjistil, že dovolání je podle § 265a tr. ř. přípustné, že je podala včas oprávněná osoba a že splňuje náležitosti obsahu dovolání ve smyslu § 265f odst. 1 tr. ř.

IV.

Důvodnost dovolání

7. Nejvyšší soud přezkoumal podle § 265i odst. 3 tr. ř. napadený rozsudek i předcházející řízení a

shledal, že dovolání je důvodné.

8. Z hlediska vztahu napadeného rozsudku a podaného dovolání je spornou otázkou právního posouzení skutku to, zda obviněná jednala v omylu ohledně protiprávnosti činu spočívajícího v dovozu neživého exempláře karety obrovské bez potřebného povolení.

9. Právní omyl je upraven v ustanovení § 19 tr. zákoníku. Podle § 19 odst. 1 tr. zákoníku, kdo při spáchání trestného činu neví, že jeho čin je protiprávní, nejedná zaviněně, nemohl-li se omylu vyvarovat. Podle § 19 odst. 2 tr. zákoníku omylu bylo možno se vyvarovat, pokud povinnost seznámit se s příslušnou právní úpravou vyplývala pro pachatele ze zákona nebo jiného právního předpisu, úředního rozhodnutí nebo smlouvy, z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce, anebo mohl-li pachatel protiprávnost činu rozpoznat bez zřejmých obtíží.

10. Z citovaných ustanovení vyplývá, že právní omyl je relevantní jen za předpokladu, že se ho pachatel nemohl vyvarovat. To znamená, že se nepřihlíží k právnímu omylu, kterého se pachatel mohl vyvarovat. Městský soud v Praze se výslovně nezabýval otázkou, zda obviněná se mohla vyvarovat omylu ohledně toho, že k dovozu neživého exempláře karety obrovské potřebuje úřední povolení a že jeho dovoz bez takového povolení je protiprávní.

11. Ve svých úvahách Městský soud v Praze zdůrazňoval, že obviněná dostala exemplář želvy jako nečekaný dar, že ho nezakoupila na tržišti, nesebrala ve volné přírodě, nepožádala své hostitele o usmrcení jimi chované želvy, aby si ji mohla odvézt domů, a neměla před odjezdem do Indonésie úmysl přivést si exemplář neživé želvy. Z toho Městský soud v Praze vyvodil, že obviněné nelze klást za vinu, že si před odjezdem neověřila, jaký druh želvy může dovézt, a že v okamžiku, kdy nečekaný dar dostala, měla vědět, že se jedná o exemplář živočicha, který je ohrožen vyhynutím nebo vyhubením, což nemohla předpokládat ani s ohledem na to, že její hostitelé měli želvu ve svém domě zřejmě jako dekorační předmět. K tomu Městský soud v Praze dodal, že když obviněná po obdržení nečekaného dárku vzhledem k omezené délce svého pobytu v Indonésii a vzhledem k předpokládané jazykové bariéře u indonéských úřadů nezjišťovala, zda obdržený exemplář želvy může vyvézt, jde spíše o nevědomou nedbalost, a nikoli o nepřímý úmysl. Na tyto úvahy, které byly argumentačně neseny vymezením rozdílu mezi úmyslem a nedbalostí jako formami zavinění, vcelku nesystematicky navazoval závěr Městského soudu v Praze, že obviněná jednala v právním omylu podle § 19 odst. 1 tr. zákoníku. I kdyby předcházející citované úvahy Městského soudu v Praze měly být považovány za zdůvodnění toho, že obviněná se nemohla omylu vyvarovat, nelze je akceptovat.

12. Okolnosti, za kterých obviněná obdržela neživý exemplář karety obrovské, svědčí o tom, že hostitelé jí ho věnovali proto, že se líbil její dceři. Nešlo tedy o dar, který by vyplýval ze zcela jednostranného popudu hostitelů a který by byl v tomto smyslu zcela nečekaný či překvapivý. Předmětem daru byl neživý exemplář karety obrovské, tedy takové želvy, která má v České republice vyloženě exotickou povahu a obvykle tu nežije. Součástí běžné životní zkušenosti lidí, jako je obviněná, tj. lidí s vysokoškolským vzděláním a zahraniční cestovatelskou praxí, je alespoň všeobecné povědomí o tom, že dovoz a vývoz exemplářů různých zvířat, zvláště pak exotických zvířat, podléhá právní regulaci a je podmíněn úředním povolením. Ze subjektivního hlediska obviněné bylo proto snadno předvídatelné, že dovoz daného exempláře do České republiky bez úředního povolení není možný. Lze tedy souhlasit s námitkou nejvyššího státního zástupce, že obviněná mohla protiprávnost činu rozpoznat bez zřejmých obtíží. Především je třeba ale zdůraznit, že pokud se obviněná po obdržení daru ocitla v postavení osoby, která hodlá dovézt do České republiky exemplář exotického zvířete, pak již z titulu postavení dovozce takové věci měla povinnost seznámit se s příslušnou právní úpravou týkající se dovozu. Z obsahu spisu vyplývá, že obviněná před Celním úřadem P.-R. prezentovala účel své cesty do Indonésie jako dovolenou a zároveň pracovní a přátelské setkání s tím, že spolupracuje s indonéskou ambasádou, propaguje Indonésii a její kulturu ve svém obchodě a má kontakty s osobami z velvyslanectví Indonésie a z indonéského ministerstva

obchodu v J. Tyto okolnosti jasně ukazují na to, že obviněná byla schopna orientovat se i v takových sférách společenského života, jejichž složitost převyšuje běžnou životní zkušenost průměrné části populace, a že toho byla schopna i v cizině. Obviněné ve skutečnosti žádná reálná překážka nebránila v tom, aby se seznámila s příslušnou právní úpravou, a to i během svého pobytu v Indonésii, např. prostřednictvím zastupitelského úřadu České republiky. Úvahy Městského soudu v Praze ohledně omezené doby pobytu a jazykové bariéry vyznívají za uvedeného stavu zcela nepřesvědčivě. Závěr, že skutek není trestným činem, nelze odůvodnit omylem obviněné, protože i kdyby obviněná jednala v omylu, mohla se ho vyvarovat (§ 19 odst. 2 tr. zákoníku).

13. Obviněná byla po obdržení exempláře karety obrovské v postavení, v kterém musela předvídat variantu, že dovoz takového exempláře do České republiky vyžaduje úřední povolení a že je bez povolení protiprávní. Jestliže se přesto rozhodla uskutečnit dovoz bez povolení, pak je jasné, že byla srozuměna i s tím, že jde o protiprávní dovoz. Není tedy žádných pochyb o tom, že jednala v nepřímém úmyslu podle § 15 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku, jak namítal nejvyšší státní zástupce. Zákonné znaky přečinu neoprávněného nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami podle § 299 odst. 2 tr. zákoníku tudíž naplnila i z hlediska subjektivní stránky. Jinak Nejvyšší soud odkazuje na své usnesení ze dne 18. 3. 2015, sp. zn. [7 Tdo 207/2015](#), v němž v projednávané věci vyložil, v čem spočívala protiprávnost činu a proč nejde jen o přestupek, ale o trestný čin.

14. Napadený rozsudek Městského soudu v Praze je rozhodnutím, které spočívá na nesprávném právním posouzení skutku ve smyslu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., jak ho uplatnil nejvyšší státní zástupce. Nejvyšší soud proto zrušil napadený rozsudek, zrušil také všechna další obsahově navazující rozhodnutí, která tím ztratila podklad, pokud taková rozhodnutí byla učiněna, a přikázal Městskému soudu v Praze, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Městský soud v Praze znovu rozhodne o odvolání obviněné proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 6.